

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (освітній)
Кафедра	Реставрації та експертизи творів мистецтва	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	фахова
Спеціальність	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Семестри	6

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Семестр 6 (весна 2022)

31 січня — 14 травня

Викладач Долуда Анатолій Олександрович, доцент, PhD (канд. т.н.)
E-mail exp.doluda@gmail.com
Заняття вівторок 13.00–15.30, ауд. 407 (3 корпус)

Консультації четвер 12.20–13.00
Адреса к. 407, поверх 4, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон 050 971 92 58

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи.

Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — ЕТМ); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_ завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *jpeg, pdf*. Окрім роздруків для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії є припустимі, але в межах перерви, або при відсутності навчальних пар. Крім того, консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичні матеріали

1. Долуда А.О. Основи наукових досліджень: методичні рекомендації для студентів 4 курсу РЕТМ, Доктор філософії. Харків : ХДАДМ, 2019. 16 с.

2. Горбатенко ПО., Іваїша Г.О. Основи наукових досліджень. Підручник - Херсон, 2001.
3. Білуха МТ. Основи наукових досліджень. -К.: Вища шк., 1997.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word. Мікроскопи МБС-2, МБС-9, Приладдя для дослідження в ультрафіолетовім та інфрачервонім діапазоні довжини електромагнітних хвиль. Негатоскоп. Лупи 3-10 крат. Набір світлофільтрів.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Головна мета дисципліни «Основи наукових досліджень» полягає у наданні студентам базових знань щодо сучасних вимог до виконання наукових досліджень та до структури і правил оформлення науково-дослідних робіт.

Дисципліна забезпечує теоретичну основу курсової та дипломної роботи, в ході якої студенти опановують методологію наукового пошуку в застосуванні до об'єкту досліджень. Показ та вивчення методів наукового дослідження в реставрації окреслюється пошуково-теоретичним дослідженням, пошуком інформації, роботою з аналогами, а також підготовкою реферативного викладу рукопису дослідження по вибраному напрямку. Дисципліна забезпечує спеціалізовані (фахові) компетентності: Здатність в практичній діяльності застосовувати знання та набуті практичні навички, проводити діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання у відповідності до вимог сучасної наукової реставрації. До основних завдань, що вирішуються під час засвоювання матеріалів дисципліни слід віднести такі:

- розвиток у студентів здібностей осмислення теми дослідження з позиції її актуальності;
- формування навичок збору, огляду, систематизації та обробки матеріалів (бібліографічні джерела, ілюстративний матеріал); формування знань з систематизації зібраного матеріалу;
- удосконалення вмінь оприлюднювати наукові результати у вигляді реферативної доповіді;
- розкриття методології науково-теоретичного підходу до вирішення поставленої задачі; оволодіння науковим апаратом і логікою наукового процесу. Знайомство з методикою проведення наукових досліджень закладає основи професійних навичок.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається професійним сприйняттям особливостей реставраційної та експертної практики.

Дисципліна вивчається протягом 6 семестру 3-го курсу (2 кредити ECTS). Всього семестр має 2 модулі та 6 тем.

Весняний семестр: 90 годин: 45 — аудиторні лекційні, 45 — самостійні.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Наукове дослідження. Категоріальний апарат наукового дослідження. Перелік і правила визначень, позначень, символів, скорочень і термінів.

Тема 2. Методологічні основи наукового пошуку. Оцінка сучасного стану проблеми. Прогалини знань, що існують у даній галузі, провідні фірми та провідні вчені і фахівці даної галузі. Світові тенденції розв'язання поставлених задач.

Тема 3. Методи наукового дослідження предмета та об'єкта в реставраційній практиці.

Змістовий модуль 2.

Тема 1. Окреслення проблематики та побудова плану експериментальних досліджень. Викладення відомостей про предмет (об'єкт) дослідження або розробки, котрі є необхідними і достатніми для розкриття сутності наукової роботи (опис теорії і методів роботи; характеристик об'єкта, принцип дії об'єкта та основних принципових рішень.

Тема 2. Пошук інформації та робота з аналогами. Забезпечення повноти бібліографічного, реферативного та повного опису звітів.

Тема 3. Держстандарте України по вимогам до структури оформлення звітів та документів у сфері науки та освіти. Структура звіту: вступна частина, основна частина, додатки, інші матеріали. Вимоги до подання структурних елементів звіту.

Тема 4. Мова та стиль наукового дослідження, історичні традиції та норми української

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних занять. Самостійна робота здобувача спрямована на завершення практичних завдань та закріплення лекційних тем. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовка усних доповідей за лекційними темами дисципліни в контексті власного наукового дослідження. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік. Для отримання заліку достатньо пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу самостійної роботи. Для тих студентів, які бажають покращити результат, передбачені письмові контрольні питання за темами дисципліни (10 балів).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B	V+ 85-89	незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу. За необхідності студент має спитати дозволу вийти з аудиторії (окрім заліку).

Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції.

У разі відрадження, хвороби, тощо викладач має перенести заняття на вільний день, або поіклуватись про його заміну.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтвержені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні екзаменів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено списування, студент втрачає право отримати бали за тему, або надається інший перелік додаткових питань. Якщо це відбулось в процесі заліку — студент отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Т е м а	Вид за няття	Зміст <i>Силабус</i>	годин	Рубіжний контроль основи наукових досліджень	
01.02. 22	1	лекція	Тема 1. Наукове дослідження. Категоріальний апарат наукового дослідження. Перелік і правила визначень, позначень, символів, скорочень і термінів.	3	Усно викласти відповідь на задані питання по темі	опитування
08.02. 22	2	лекція	Тема 2. Методологічні основи наукового пошуку. Оцінка сучасного стану проблеми прогалини знань, що існують у даній галузі, провідні фірми та провідні вчені і фахівці даної галузі. Світові тенденції розв'язання поставлених задач.	3	Усно викласти відповідь на задані питання по темі	опитування
15.02. 22	3	лекція	Тема 3.Методи наукового дослідження предмета та об'єкта в реставраційній практиці..	3	Усно викласти відповідь на задані питання по темі	опитування
22.02 22	3	Практичні заняття	Тема 3.Методи наукового дослідження предмета та об'єкта по обраній темі завдання з реставрації твору живопису	3	В письмовій формі обгрунтувати та надати визначення по предмету та об'єкту дослідження по обраній темі(до 300 знаків)	опитування
01.03. 22	4	лекція	Тема 4. Окреслення проблематики та побудова плану експериментальних досліджень.	3	Усно викласти відповідь на задані питання по темі	опитування
08.03. 22 В зв'язку з вихідним датум буде узгоджено додатково	4	Практичні заняття	Тема 4. Окреслення проблематики та побудова плану експериментальних досліджень по обраній темі завдання з реставрації творів живопису .	3	В письмовій формі обгрунтувати та надати план експерименту по обраній темі(до 300 знаків)	опитування

15.03.22	4	Практичні заняття	Тема 4. Окреслення проблематики та побудова плану експериментальних досліджень по обраній темі завдання з реставрації творів живопису .	3	Доповідь (усно), 5 хвилин, інтерпретація тем дисципліни в межах власного дослідження (за вибором)	опитування
22.03.22	4	лекція	Тема 4. Викладення відомостей про предмет (об'єкт) дослідження або розробки, котрі є необхідними і достатніми для розкриття сутності наукової роботи (опис теорії і методів роботи; характеристик об'єкта, принцип дії об'єкта та основних принципових рішень.)	3	Усно викласти відповідь на задані питання по темі	опитування
29.03.22	4	Практичне заняття лекція	Тема 4. Опис теорії і методів роботи; характеристик об'єкта, принцип дії об'єкта та основних принципових рішень по обраній темі завдання з реставрації творів живопису .	3	Усно викласти відповідь на задані питання по темі	опитування
05.04.22	5	лекція	Тема 5. Пошук інформації та робота з аналогами. Забезпечення повноти бібліографічного, реферативного та повного опису звітів	3	Усно викласти відповідь на задані питання по темі	опитування
12.04.22	6	лекція	Тема 6. Держстандарти України по вимогам до структури оформлення звітів та документів у сфері науки та освіти.	3	Усно викласти відповідь на задані питання по темі	опитування
19.04.22	6	лекція	Тема 6. Структура звіту: вступна частина, основна частина, додатки, інші матеріали.	3	Усно викласти відповідь на задані питання по темі	опитування

26.04.22	6	лекція	Тема 6. Структура звіту: вступна частина, основна частина, додатки, інші матеріали.	3	Усно викласти відповідь на задані питання по темі	опитування
03.05.22	6	лекція	Тема 6. Вимоги до подання структурних елементів звіту.	3	Усно викласти відповідь на задані питання по темі	опитування
10.05.22	7	лекція	Тема 7. Мова та стиль наукового дослідження, Історичні традиції та норми української мови.	3	Усно викласти відповідь на задані питання по темі	опитування
			Усього за 1 семестр:	45		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

1	Поточний контроль за перший модуль	0–40
2	Поточний контроль за другий модуль	0–60
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	4–7	10–21	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням

Е	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність аспіранта під час семінарських занять (3), виступ на конференції або публікацію статті за темою дослідження, виконані в межах дисципліни (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

1. Бируля АИ. Метода научной работы. - Харьков, 1982.
2. Веревкин АН. Как оформить библиографию к научной работе: Методическое пособие. - М, 1992.
3. Генезис категориального аппарата науки. - Алма-Ата, 1990.
4. Грищенко І.М , Григоренко О.М, Борисенко В. А Основи наукових досліджень.
5. Кузнецов И.Н. Методика научного исследования. - Мн. 1997.
6. Кузнецов И.Н., Савченко Е.А Научное исследование - Мн. 1998.
7. Леонов В.П. Реферирование и аннотирование научной литературы - Новосибирск 1986.
8. Лукашевич В.К. Научный метод: структура, обоснование, развитие/ Научн. Ред.. АП Есуков. -Мн. 1991.
9. Майданов АС. Логика научного творчества. –М., 1983.
10. Державний стандарт України 3008 - 95 Документація: звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. Київ: Держстандарт України.